

Behandelen van blaascontroleproblemen

Met neuromodulatie

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

**albert
schweitzer**

Inleiding

Uw uroloog heeft met u besproken dat uw blaascontroleproblemen behandeld kunnen worden met neuromodulatie. In deze folder leest u meer over deze behandeling. Achterin deze folder is een verklarende woordenlijst opgenomen.

De urologisch verpleegkundige

Tijdens het gehele traject van de neuromodulatie is de urologisch verpleegkundige uw vaste aanspreekpunt. U kunt met al uw vragen bij haar terecht.

Bij uw eerste afspraak met de urologisch verpleegkundige krijgt u uitleg over de behandeling. Zij bespreekt de vragen die u nog heeft. Uw behandeling bestaat uit twee delen:

- **Eerste fase (testfase):** Tijdens een operatie wordt alleen een geleidingsdraad ingebracht en krijgt u een uitwendige neurostimulator.
- **Tweede fase:** De operatie waarbij de inwendige neurostimulator wordt geplaatst. Als de resultaten van de test uw klachten niet hebben verminderd, wordt tijdens deze operatie de geleidingsdraad verwijderd.

Wat zijn blaascontroleproblemen?

De zenuwen bij uw blaas en uw rug sturen signalen naar uw hersenen. Zo weet u wanneer u moet plassen. Als deze signalen niet goed worden gestuurd, kunt u last krijgen van verschillende problemen:

- **Ongewild urineverlies:** U kunt urine verliezen zodra u aandrang voelt om te plassen of u kunt telkens net te laat op het toilet komen.

U kunt ook urine verliezen zodra u iets drinkt, als u stromend water hoort of water aanraakt. Dit wordt aandrang-incontinentie genoemd.

- **Urineretentie:** U kunt niet plassen, niet goed uitplassen of voelt niet dat uw blaas vol zit. U heeft dan een katheter (dun slangetje) nodig om uw blaas te legen.
- **Overactieve blaas:** U heeft last van een overactieve blaas als u vaak een niet te beheersen aandrang heeft om te plassen en u meer dan acht keer per dag gaat plassen. Na het plassen heeft u het gevoel dat uw blaas nog niet helemaal leeg is.
- **Voortdurende aandrang om te plassen:** Dag en nacht voelt u dat u moet plassen.

Wat is neuromodulatie?

Bij neuromodulatie worden lichte elektrische pulsen (stroomstootjes) afgegeven aan de zenuwen die de werking van uw blaas regelen. De klachten die u heeft, komen doordat de zenuwen verstoorde signalen doorgeven aan uw hersenen. Bij neuromodulatie worden deze overstemd door 'goede' signalen. Daardoor krijgen uw hersenen weer de juiste signalen en krijgt u uw blaas weer beter onder controle. Een inwendige neurostimulator blijft de rest van uw leven zitten.

De neurostimulator (zie afbeelding 1) wordt onder uw huid ingebracht. De stimulator wordt bevestigd aan de geleidingsdraad (zie afbeelding 2). U bedient de neurostimulator met een afstandsbediening.

Afbeelding 1: De neurostimulator is ongeveer twee keer zo groot als een 2 euro munt.

Afbeelding 2: De elektrode geeft stroomstootjes af aan de zenuwen.

Vorbereiding

Pre-operatieve screening

U krijgt een afspraak voor een pre-operatieve screening. U leest meer over deze screening in de folder 'Anesthesie en pre-operatieve screening'. Deze krijgt u van de afdeling Patiëntenregistratie.

Onderstaande voorbereidingen gelden zowel voor de eerste als de tweede fase.

Tijdstip van de opname

U wordt op de dag van de operatie opgenomen. De dag voor de opname belt u tussen 15.00 -16.00 uur naar de afdeling Dagbehandeling. U hoort dan het tijdstip waarop u de volgende dag verwacht wordt. Als u op maandag wordt opgenomen, dan belt u op vrijdag.

Nuchter zijn

Voor deze operatie moet u nuchter zijn. De regels over nuchter zijn leest u in onze folder 'Anesthesie en pre-operatieve screening'.

Douchen en gebruik bodylotion

U kunt op de dag van de eerste fase nog douchen. U mag daarna geen bodylotion etc. gebruiken op uw rug en onderlichaam.

Medicijnen meenemen

U neemt alle medicijnen die u gebruikt in originele verpakking mee naar het ziekenhuis. U kunt ook uw medicijnlijst meenemen. Als u deze niet heeft, kunt u die bij uw apotheek opvragen.

Sieraden, make-up etc.

U mag op de dag van opname geen make-up, nagellak, kunstnagels, sieraden of piercings dragen. Tijdens de operatie mag u geen gebitsprothese, hoorapparaat, bril of lenzen dragen.

De dag van opname

Op de afgesproken tijd meldt u zich op de afdeling Dagbehandeling. De verpleegkundige stelt u nog een aantal vragen en bereidt u voor op de operatie. Een half uur voor de operatie krijgt u operatiekleding aan. De verpleegkundige brengt u daarna naar de operatiekamer.

Beleving

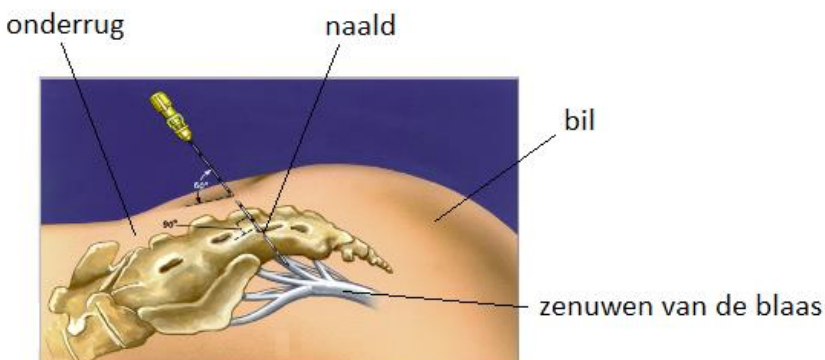
We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een behandeling krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

Eerste fase

De operatie vindt onder algehele narcose plaats.

Om na te gaan of neuromodulatie bij u helpt, wordt tijdens de eerste operatie **alleen de geleidingsdraad** geplaatst. De geleidingsdraad wordt aangesloten op een uitwendige neurostimulator. De testfase duurt twee tot vier weken, afhankelijk van uw blaasprobleem.

Het plaatsen van de geleidingsdraad gebeurt op de operatiekamer. U ligt tijdens de operatie op uw buik. Om de geleidingsdraad te kunnen plaatsen, zoekt de uroloog eerst de juiste zenuw op met **een naald** (zie afbeelding 3).

Afbeelding 3: Met een naald wordt de juiste zenuw opgezocht.

Als de naald op de goede plaats zit, wordt de zenuw met lichte elektrische pulsen gestimuleerd. Daarna brengt de uroloog door de naald de geleidingsdraad in. Zit de geleidingsdraad op de juiste plaats, dan wordt de naald verwijderd.

De uroloog maakt een kleine snede boven uw linker of rechter bil om de geleidingsdraad en de draad voor uitwendige stimulator aan elkaar te koppelen.

Op deze plaats wordt na een positieve testfase ook de interne neurostimulator geplaatst. De geleidingsdraad komt door de huid van uw onderrug naar buiten en blijft daar tijdens de testfase zitten. De draad wordt op uw huid vastgeplakt, zodat hij niet kan verschuiven. De wondjes worden gehecht met oplosbare hechtingen en afgeplakt met een pleister.

De tijdelijke geleidingsdraad wordt vervolgens via een kabeltje op de uitwendige stimulator aangesloten (zie afbeelding 4). U draagt de uitwendige stimulator aan een riempje om uw lichaam.

Afbeelding 4: De uitwendige stimulator is ongeveer 3 bij 4 cm.

Na de operatie gaat u naar de uitslaapkamer (verkoeverkamer). Hier worden regelmatig bij u controles gedaan. Zodra de controles goed zijn, gaat u weer naar de dagbehandeling.

Na het plaatsen van de geleidingsdraad wordt 's middags de uitwendige neurostimulator door de urologisch verpleegkundige aangezet.

Bij ontslag uit het ziekenhuis krijgt u een afspraak mee voor het spreekuur van de urologisch verpleegkundige. Zo nodig krijgt u formulieren mee om opnieuw een plasdagboek bij te houden.

De testperiode thuis

U kunt met de draadloze afstandsbediening zelf de sterkte van de trillingen regelen. Voor het beste resultaat stelt u de sterkte zo in dat u de trillingen licht voelt maar deze niet hinderlijk voor u zijn. Het gevoel van de trillingen kan in de loop van de dag wisselen. Dit betekent dat u de sterkte van de trillingen mogelijk moet aanpassen.

De stimulator moet **altijd aan staan**, dus ook 's nachts. Houd zelf goed in de gaten of u de trillingen blijft voelen in het gebied rond uw anus of geslachtsdelen.

Als de trillingen verdwijnen, moet u controleren of de tijdelijke geleidingsdraad nog wel aan de stimulator vast zit. Zit de draad nog wel aan de stimulator vast, maar u voelt de trillingen minder of niet meer? Dan verhoogt u de stand.

U belt de urologisch verpleegkundige:

- Als u helemaal geen tintelingen meer voelt, terwijl u de stand wel heeft verhoogd.
- Als de draad niet meer verbonden is met de uitwendige stimulator.

Aandachtspunten na de 1^e fase operatie

Als u van houding verandert, kan de plek van de tijdelijke geleidingsdraad ook wat veranderen. Hierdoor kan de stimulatie even kort toenemen. Hiervan kunt u schrikken. Daarom mag u tijdens de testfase zelf geen voertuig besturen en geen grote machines etc. bedienen.

Om te voorkomen dat de tijdelijke geleidingsdraad verschuift, moet u voorzichtig zijn. U mag tijdens de testfase een aantal dingen **niet doen**, zoals:

- Tillen van kinderen of zware voorwerpen.
- Rekken, strekken en buigen.
- Zwaar huishoudelijk werk.
- Fietsen en sporten.
- Seksuele activiteiten.
- Douchen en baden. Het insteekgaatje en het gebied rond de geleidingsdraad moet droog blijven. U kunt uw onderlichaam met een washand wassen.
- Als de pleister loslaat, plakt u er een extra pleister bij. Hiervoor kunt u bijvoorbeeld Leukoplast gebruiken.

Tijdens de testfase houdt u een plasdagboek bij, zodat u weet hoe vaak en hoeveel u plast. De urologisch verpleegkundige vertelt u hoe u dit dagboek moet bijhouden.

Komt u tijdens de testfase bij een andere arts of hulpverlener?

Vertel dan dat er een tijdelijke geleidingsdraad bij u is geplaatst.

Bespreken testperiode

De urologisch verpleegkundige belt u tijdens de testperiode. Aan het einde van de testperiode bespreekt de urologisch verpleegkundige het resultaat van de testfase met u

- Zijn de **resultaten goed**, dan blijft de geleidingsdraad zitten en wordt er tijdens de tweede operatie een inwendige neurostimulator geplaatst (zie afbeelding 1).
- Zijn de **resultaten niet goed**: dan wordt tijdens de tweede operatie de geleidingsdraad verwijderd. De behandeling stopt dan. U hoeft niet meer bij de urologisch verpleegkundige te komen.

Voor deze tweede operatie heeft u ook al een afspraak.

Tweede fase

De operatie vindt onder algehele narcose plaats.

Na de operatie gaat u naar de uitslaapkamer (verkoeverkamer). Hier worden regelmatig bij u controles gedaan. Zodra de controles goed zijn, gaat u weer naar de afdeling Dagbehandeling. Als u goed wakker bent komt de urologisch verpleegkundige 's middags de neurostimulator aanzetten. U krijgt ook uitleg over het gebruik van de afstandsbediening.

Met de afstandsbediening kunt u:

- Controleren of de stimulatie actief is (u voelt dan tintelingen).
- De neurostimulator aan- en uitzetten.
- De stimulatie verhogen of verlagen.

Nadat u weer heeft gegeten en geplast, mag u dezelfde dag naar huis. U krijgt een afspraak mee voor een controle. U krijgt ook een uitgebreide handleiding van de fabrikant mee, zodat u thuis nog eens rustig alle instructies kunt nalezen.

Controle

Een aantal weken na de operatie komt u voor controle bij de urologisch verpleegkundige. Als u hulp nodig heeft bij het gebruik van de afstandsbediening van uw-neurostimulator, raden wij u aan om een familielid of naaste mee te nemen.

Aandachtspunten na de 2^e fase

De eerste 24 uur

U moet de operatiewondjes de eerste 24 uur droog houden. Daarna mag u wel douchen. De wondjes mogen absoluut niet weken, omdat dan de kans bestaat op een infectie. Dit betekent dat u pas in bad mag en mag zwemmen als de wondjes helemaal genezen zijn. De hechtingen zijn oplosbaar.

De eerste zes weken na de start van de behandeling

De nieuw geplaatste inwendige geleidingsdraad en neurostimulator hebben tijd nodig om zich in te kapselen. Het is daarom belangrijk dat u het de eerste zes weken, vanaf de eerste fase van de operatie **rustig aan** doet. Als u zich niet aan de aandachtspunten houdt, kan de geleidingsdraad los raken of beschadigen.

U mag daarom in deze periode geen bewegingen maken zoals:

- Het tillen van kinderen of zware voorwerpen.
- Rekken, strekken, springen en buigen.
- Zwaar huishoudelijk werk doen.
- Ook mag u niet fietsen, sporten, autorijden en geen seksuele activiteiten hebben.

De rest van uw leven

U mag sporten. Duiken mag tot een diepte van 10 meter. Bij gebruik van een decompressietank mag de druk niet hoger zijn dan 202,65 kPa (2,0 ATA).

Huishoudelijke apparaten hebben meestal geen invloed op de neurostimulatie. Twijfelt u? Bespreek dit dan met de urologisch verpleegkundige. Ook kunt u de handleiding van de fabrikant lezen.

Toekomstige behandelingen of onderzoeken

Vertel altijd dat u een inwendige neurostimulator heeft. Sommige onderzoeken of behandelingen kunnen de neuromodulatie beïnvloeden zoals:

- Hartdefibrillatoren.
- Behandeling van nierstenen met lithotripsie.
- Bestraling (radiotherapie).
- Radiofrequentie/microgolf ablatie
- Echografie.
- Scanapparatuur.

Bij sommige onderzoeken of behandelingen moet u de neurostimulator tijdelijk uitzetten. Zo kunnen de pulsen van uw neurostimulator het signaal van de onderzoeksapparatuur niet verstoren. Bijvoorbeeld bij:

- Het maken van een hartfilmpje (ECG).
- Het maken van een EEG.
- Ook bij uw tandarts moet de neurostimulator worden uitgezet.

Gebruik van diathermie

Tijdens onderzoeken of behandelingen mag nooit mono-polaire diathermie worden gebruikt. Diathermie is een methode waarbij met hitte bloedvaatjes kunnen worden dichtgeschroeid. Uw behandelaar zal gebruik moeten maken van de zogeheten bi-polaire diathermie.

Diefstal-detectoren en beveiligingsapparatuur

Diefstal-detectoren in winkels en banken kunnen uw neurostimulator aan- of uitzetten. Dit heeft echter geen invloed op de instelling van uw stimulator.

Met uw afstandsbediening kunt u de neurostimulator weer opnieuw aanzetten. Het alarm van de poortjes zal niet afgaan.

Beveiligingspoortjes op vliegvelden werken anders dan de diefstal detectoren. Op vliegvelden zijn het metaaldetectie-poortjes, hier mag u niet doorheen!

U kunt wel veilig door een zogeheten bodyscan op het vliegveld.

U krijgt van de urologisch verpleegkundige een bewijs dat u een neurostimulator heeft: de InterStim-Identificatiekaart. U kunt met dit bewijs aantonen dat u niet door de metaaldetectie-poortjes mag. Als er toch gebruik gemaakt moet worden van de metaaldetectie-poortjes, zet u de neurostimulator uit en loopt u in het midden door de poortjes.

Zwangerschap

Het is niet bekend of deze behandeling veilig is tijdens een zwangerschap. Als u denkt dat u zwanger bent, schakelt u de neurostimulator uit en belt u voor overleg met uw uroloog.

Verder nog

Als twee mensen met een neurostimulator bij elkaar zijn, kunnen ze elkaars neurostimulator niet beïnvloeden.

Mogelijke complicaties

Zoals bij iedere operatie bestaat er een kleine kans op een infectie. Krijgt u na het plaatsen van de inwendige neurostimulator last van:

- Koorts (boven de 38°C)?
- Wondjes die rood en warm worden?

Dan belt u van maandag tot en met vrijdag tussen 08.00-16.30 uur **direct** naar de polikliniek Urologie, tel. (078) 652 32 80.

's Avonds en in het weekend belt u bij acute naar de afdeling Spoedeisende Hulp, tel. (078) 652 32 10.

Tot slot

In deze folder hebben wij u een algemeen beeld gegeven over de behandeling en het verloop van de opname.

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen? Bel dan gerust naar de polikliniek Urologie, tel. (078) 653 32 80 voor een afspraak met de urologisch verpleegkundige. De polikliniek is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 08.00-16.30 uur.

Ook voor het maken en/of verzetten van uw afspraken belt u naar dit nummer.

's Avonds en in het weekend kunt u bij problemen of twijfel over de neurostimulator, de stimulator uitzetten en de eerst volgende werkdag bellen naar de polikliniek Urologie voor het maken van een afspraak bij de urologisch verpleegkundige.

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

Alle illustraties in deze folder zijn overgenomen met toestemming van Medtronic, Inc, een dochteronderneming van Medtronic plc.

Verklarende woordenlijst

Urineretentie

Retentie wil zeggen vasthouden. Hier is sprake van als u niet kunt plassen, niet goed kunt uitplassen of niet voelt dat uw blaas vol is.

Neuromodulatie

Het woord modulatie betekent veranderen, neuro betekent zenuwen. Neuromodulatie is dus het veranderen van zenuwen, in dit geval het stimuleren van de zenuwen met elektrische impulsen.

Plasdagboek

In een plasdagboek wordt bijgehouden hoe vaak en hoeveel u per dag plast. Het wordt ook wel mictiedagboek genoemd. Mictie betekent 'lozen van urine'.

Lithotrypsie

Het vergruizen en verwijderen van één of meerdere stenen in bijvoorbeeld de nieren.

Ablatie

Het wegbranden van cellen in de hartwand om een afwijking in het prikkelgeleidingssysteem te behandelen bij hartritmestoornissen.

Albert Schweitzer ziekenhuis
november 2023
pavo 1059